

jeni vrsti pšenice, namreč tako zvano Pedigre-pšeno in svetlo pšeno, katere se je vsake okolo 5 litrov posejalo. Obe vrsti ste bogato obrodili, in sicer je dala prva 4½ in druga 5½ starih mernikov prav lepega sadu, tako, da se kmetovalcem lahko obe vrsti gorko priporočate.

Novih vrst krompirja ste se posadili zgodnji kopsel in pozni šampijon. Obe vrsti ste bogato obrodili in imate slasten okus. Kmetijska družba je poslala v deželno razstavo v Gradec 9 vrst na svojem vrtu pridelanega krompirja in je prejela za to veliko razstavno svetinjo in pohvalno pismo.

Od tajnika hrv.-slav. gospodarskega društva gosp. Fr. Kuralta je družbi naši došlo poročilo, da je na Hrvatskem ob Šotli, zatorej na meji Kranjske in Štajerske, komisija konstatovala silno kvaro delajočo trtno uš, katera se je že zelo razširila po tamošnjih vinogradih, zato je centralni odbor v posebni seji 22. avgusta se posovetoval o primernih pomočkih, kako bi se dala odvrniti preteča nadloga od naših tukajšnjih vinogradov, in sicer tem bolj, ker jo imajo tudi že v Istri.

Da se izvé, se li že ni po katerih vinogradih ugneznila trsna uš, v ta namen se je 3. obrniti do sl. deželnega odbora s prošnjo, naj vodi Slapenske sadjejejske in vinstvene šole, kateri je že l. 1874. v Klosterneuburgi delal studije o phyloxeri, nemudno naroči, da se podá v Zagreb in na tanko poizvé pri c. k. hrvatski deželni vladi in tamošnji kmetijski družbi o inficiranih vinogradih in naj si nekatere ogleda na svoje oči, potem pa naj pri svoji vrnitvi na Dolenjsko, kjer ima nadaljevati popotne pouke o vinstvi, ob tej priliki tudi do dobrega preišče vinograde, ki se mu vidijo sumnjivi, da tako temeljito pouči ljudstvo o silni škodljivosti trsne uši. Da se na srce položi preteča nevarnost vinorejcem po Dolenjskem in Notranjskem, sklenilo se je dalje, naj se poročilo tajnika hrvatske kmetijske družbe gospoda Kuralta, katero se je natisnilo v „Novicah“, v 1000 posebnih odtisih razdeli gospodarjem vinogradov po Kranjskem. — Ti predlogi so se s poročilom dne 24. avgusta l. 1880 naznanili sl. c. k. deželni vladi ter sl. deželnemu odboru. Obé sl. oblasti ste predloge sprejeli, in more se sedaj na podlagi poročila gospoda Riharda Dolenca, kateri je razsežno preiskal vinograde po Dolenjskem, ležeče ob hrvatski in štajarski meji, povedati, da se doslé na Kranjskem še nikjer ni zasledila trsna uš.

(Dalje prihodnjic.)

— Presvitli cesar je pogorelcem v Gorici okraji Kočevskem 400 gld. iz svoje lastne blagajnice daroval.

— Vesel dan imelo je v čitalnici v nedeljo 80 starišev, katerih otroci so bili obdarovani s popolno, močno in čedno izdelano zimsko obleko, katero je po večletni navadi s pripomočjo mnogih dobrotnikov in dobrotnic napravil neutrudljivo delavni odbor, kateremu na čelu stoji gospá Murnikova in v katerem delujejo gospica Lujiza Orlova, gospá Robičeva in gospá Bleiweisova. Visokočastiti gosp. deželni predsednik s preblago gospó soprogo, povabljena od navedenega odbora, sta s svojo nazočnostjo počastila delitev, in, naprošena od odbora, ž njima lastno ljubeznjivostjo dečkom in deklicam delila obleko. Pred delitvijo je lepo govoril nunski katehet g. Kržič o tej 15letni dobrodelni napravi, po delitvi pa je vodja ljudske mestne šole gosp. Praprotnik isto tako mladini na srce govoril, opominjaje jo hvaležni biti dobrotnikom z marljivim učenjem in čedno obnašo. Dvorana je bila polna občinstva, ki se je radovalo videti veselo mladino preoblečeno v čedno obleko, vrh tega pa še tudi obdarovano z velikimi štrucami kruha in medenimi štruklji. Naj konečno še javno zahvalo objavimo

gosp. Jož. Dolencu, tukajšnjemu krojaškemu mojstru, ki je z brezplačnim prirezovanjem deške obleke zdatno na pomoč bil načelnemu odboru.

— 1. zvezek slovarja, ki ga je pod naslovom: „Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika“ jugoslavenska akademija na svitlo dajati pričela in ga izdeluje Daničić, nam je poleg treh družih knjig, za leto 1880. izdanih od sl. akademije, došel v Ljubljano. Ta zvezek v veliki osmerki s sila drobnimi, pa ličnimi črkami, sega na 15 polah do besede „besjeda“. Rječnik obravnava vsako besedo v hrvatskem in latinskem jeziku. Prevzvišeni biskup Strossmayer je pač resnično govoril, ko je rekel, da je ta „Rječnik“ zaklad ogromne jezikoslovne učenosti. Cena zvezku je 3 gold. Na prodaj je v knjigarni Lavoslava Hartmana v Zagrebu.

— („Slovenski Pravniki“) je ime novemu časniku, ki ga bode prihodnje leto izdajati začel tukajšnji advokat gosp. dr. Moschè. Pečal se bode edino le s pravom, ter prinašal članke o pravnih tvarinah, pravnih vprašanjih in o pravnih potrebah in zagovarjal, da se slovenski jezik kolikor mogoče vpelje v javno uradovanje sodniško. Izhajal bo v mesečnih zvezkih po 2 poli, cena mu bo za vse leto 4 gold., za četrt leta pa 1 gold.

— „Cerkveni Glasbenik“ je že oglasil vabilo na naročbo za prihodnje leto, v katerem nastopi svoj četrti tečaj kot glasilo Ceciljinega društva, ki dela na povzdigo cerkvene katoliške glasbe, na podlagi cerkvenih določeb in ukazov.

— Od „Sokola“ v nedeljo priredjeni „Miklavžev večer“ je privabil mnogo občinstva v restavracijo čitalnično, ki se je radovalo nad komičnimi produkcijami in izbranim petjem.

— Društvo „Slovenija“ na Dunaji napravi danes zvečer v spomin Prešernu slovesno „besedo“, kakor jo je napravilo 4. dne t. m. v Gradcu slovensko društvo „Triglav“. Program obema „besedama“ je lepo izbran, al ker nam je obojno vabilo došlo prekasno za naznanilo v zadnjem našem listu, prišli bi z objavo programov še le danes „post festum“.

— Iz državne subvencije nakupljeni in za polovico te cene prodani ovni plemenitega Ukviškega rodú pridejo iz Koroškega prihodnjo soboto. Gospodom, ki so jih kupili, je naročeno, naj pridejo v pondeljek po nje. Kdor želi videti to lepo drobnico, s katero požlahnujemo naše domače blagó, naj jo pride v tukajšnjo živinozdravnišnico na Poljanah ogledat.

— (Pobirki iz časnikov.) V glasoviti list nemških Krainerjev poklada mladi Konschegg neumorno edine sadove svojega talenta — laží; ker pa mu zmanjkuje ljubljanskega gradiva, je segel zadnjič v Gorico in — ondi čisto novega kanonika instaliral.

— (Krasen šopek pomladanskih cvetic z dozorelo rudečo jagodo) je ravno kar dr. Bleiweis prejel od župnika gosp. Robiča s Šenturske gore na Gorenjskem. „Ko doli na polji dan za dnevom siva megla se vlačí in zemljo pokriva, sije nam ljubo solnčice celi Božji dan ogrevaje nas prav dobrodejno“ — piše prečastiti gosp. S. Robič, dobroznani naravoslovec. Dozorela jagoda pod milim nebom — res čudo veliko na sv. Miklavža dan!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor je 30. novembra zopet začel svoje delovanje. V prvi seji je grof Taaffe predstavil zbornici nove ministre in novoizvoljeni poslanci so navadno obljubo storili, dr. Tonkli z slovensko besedo. Koj v tej prvi seji je novi finančni mini-

ster dr. Dunajevski zbornici podal državni proračun za l. 1881. Ta kaže stroškov 441 milijonov in 531.000 gold., dohodkov pa 407 milijonov in 125.000 gold., toraj primanjkljaja 34 milijonov in 412.000 gold., če se pa odšteje od tega $6\frac{1}{2}$ milijona za Arlbersko železnico, le 27 milijonov in 912.000 gold. — Iz tega se vidi, da bo ta primanjkljaj, ki izvira po večem iz starih grehov, podedovanih po gospódi, ki je 20 let imela krmilo Avstrije v rokah, poravnati z novimi davki. Finančni minister Dunajevski, razlagajoč ta proračun, je povdarjal posebno to, da se slabi nasledki prejšnjega gospodarstva ne morejo kar v enem letu popraviti, ampak le polagoma, vsako leto nekaj. Finančni minister bi moral znati coprati, da bi hipoma ozdravil rane 20letne „liberalne“ zapravljenosti. Davki se pa ne bodo iskali pri tistih revežih, ki so ž njimi uže preobloženi, marveč pri bogatinih, ki so se jim dozdej odtegovali, zato ima priti nemudoma v obravnavo več to zadevajóčih postav, prva o davku na žganje. Možata beseda finančnega ministra se je dobro prilegla večini poslancev, liberalcem se vé da ne, ker je bila prepoštena in odkritosrčna, kakoršne menda v dunajski zbornici poslancev uže dolgo ni bilo slišati iz ministrovih ust. „Herbstovci“ so škripali z zobmi, ko so slišali tako sodbo o svojem gospodarstvu. — Vlada je potem podala zbornici načrt postave o pritrjenji sklopom deželnega zbora kranjskega o dokladah na direktne davke, s katerimi se naj založi primanjkljaj zemljišno-odveznega zaklada za l. 1881. — Po tem je prišla na vrsto postava o točenji žganja. Ta postava je tako vredjena, da se ravna po številu prebivalcev tistega kraja, kjer se žganje toči, in to pričenši s 5 gold. do 50 gold. (V Ljubljani na pr. bo moral krčmar, ki toči žganje, plačevati po 45 gold. na leto davka). Da ta davek ni le pravičen, marveč tudi potreben in celó koristen, vsak ljudoljub sprevidi, zato je bila postava po kratkem razgovoru sprejeta, le kavarnarjem in gostilničarjem se je določila tretjina tega davka. — Vladna predloga o nabiranji rekrutov, po kateri se ima za leto 1881. nabrati 54.541 mož za stalno armado, 5454 pa rezervistov, se je izročila vojaškemu odseku. — Vitez Proskovec je vprašal ministra Taaffeja, kaj je z deli ob vodah, ki so potrebna postala po povodnjih na Moravskem in v Šleziji, — grof Hohenwart pa je 4. dne t. m. interpeliral vlado zaradi slabega stanja kmetiškega prebivalstva in kaj misli vlada vkreniti, da se kmetu pomaga. S to interpelacijo je naš visokocenjeni poslanec pokazal, da ima srce za blagor kmetijskega stanu. — Tudi Herbstovci so se uže oglasili; grof Wurmbbrand je namreč stavil nasvèt, naj se vredí ravnopravnost različnih jezikov v Avstriji, nemški jezik pa postavi za državni jezik; Herbst sam pa je hotel imeti razgovor o onem ukazu ministerstva, s katerim je bil česki jezik na Českem po uradih zopet v veljavo postavljen. Oba ta nasveta pa sta bila oddana posebnemu odseku v pretres, da se ne trati dragi čas s praznimi razgovori v zbornici, predno odsek temeljito ni prevdaril dotičnih predlogov; večina zborova jim bo uže potem brzde pripela. — Grof Taaffe je predložil zbornici načrt postave, po kateri naj se zida železnica v Bosinski dolini do Sarajeva, za katero naj bi se Bosni in Hercegovini posodilo 3 milijone in 831.000 gld.

— Med družimi je državnemu zboru tudi predložen načrt postave, katera ministerstvo pooblasuje, da sme pogodbo skleniti z ogerskim ministerstvom o tem, da se kovati dá za 1 milijon in 470.000 gold. novih krajcarjev, za 30.000 gold. pa novih polkrajcarjev.

Po navadni razmeri skupnega denarstva od tega drobiža ostane v Avstriji 70 odstotkov, 30 pa jih gre na Ogersko.

Iz Trsta — Primorski Slovenci bodo po predlogu gosp. Nabergoja in Dolinarja ministerstvu na Dunaj poslali spomenico, v kateri zahtevajo, da v vseh srednjih šolah na Primorskem, vključivo Trsta, Gorice in Gradiške, naj je slovenski jezik učni jezik.

Galicija. Iz Levova. — Kakor so Nemci in nemčurji demonstracije delali 29. dne novembra za cesarja Jožefa II., tako so Poljaki ta dan obhajali spomin 50letnice, ko so se spuntali zoper Rusijo leta 1830. Pri banketu so Hausner, Schmitt in grof Borkovski v svojih govorih tako razžaljivo napadali Rusijo, da je policija vse časnike konfiscirala, ki so njihove govore objavili. „Še Poljska ni izgubljena“ — to je vrelo v vseh teh govorih, katerih avstrijska vlada nikakor puščati ne sme na javnost, ako si noče na glavo nakopati vlade ruske. Kedaj neki bode Poljake srečala pamet, da pustijo sanjarije o kraljestvu poljskem! Svobode in ravnopravnosti imajo več ko vse druge dežele avstrijske, poleg tega pa je veliko in malo kmetijstvo polno dolgá, odrtniki pijó kri ubozemu ljudstvu, Rusini, katerim ne privoščíjo ravnopravnosti, zahteva razkosanje Poljske v vzhodno in zapadno Poljsko, povsod tedaj domačih homatij na cente, a vendar jim še zmerom po glavi roji samosvoja Poljska!

Hrvatsko. Iz Zagreba. — Odbor za podporo po potresu nesrečnim Zagrebčanom je do 30. novembra v „Obzoru“ izkazal prejetih 30.697 gold. 19 kr. milodarov. — Sv. Oče Leon XIII. je daroval tudi 5000 frankov zlatih, ki, kakor več družih darov, niso všteti v gori navedeni znesek. Zagreb dobiva čedalje bolj svoj mirni obraz, in kar je bežalo ob groznem potresu, povrača se nazaj. Tudi vseučilišče se bode zopet odprlo 13. dne t. m. Milovati je mestni župan Mrazović, mož energičen in ves zavzet za blagor mesta, kateremu je predstojnik o takšni katastrofi, kakoršnega Hrvatska ne pomni, a vendar vlada s svojimi privrženci previdnemu njegovemu delovanju toliko polén meče na pot. „Obzor“ je v svojem 277. listu odkritosrčno levite bral stranki, ki brez prava sega v avtonomijo gradskega zastopa in katera vsacega zove rovarja in povodnika nesloge, kdor ž njo ne trobi v en rog.

Črnogora. — Črnogorci so 26. dne u. m. posedli trdnjavo in mesto Ulčinj in pa trdnjavo v okolici. Drugi dan je bila vsa zemlja do Bojane v oblasti Črnogorcev, katere so prebivalci Ulčinja pred mestnimi vrati navdušeno sprejeli in v mesto spremili. Vse je bilo mirno in veselo, prodajalnice uže davno zaprte, so odprli. Ob 10. uri dopoldne je glavni poveljnik Božo Petrovič v mesto marširal. Pri vhodu njegovem ga je mnogo plemenitih Turkov iz okolice pozdravilo; pozneje so prišle deputacije v njegovo stanje, katere so objavile poklon knezu Črnogorskemu. Ob 11. uri pel se je v cerkvi slovesen „Te Deum“, o poldne so med gromom topov razobesili črnogorsko zastavo. Mnogo turških roduvin, katere so prej zapustile Ulčinj, se je vrnilo.

Darovi za nesrečne Zagrebčane.

Gosp. Mihael Pakič 5 gold.

Žitna cena

v Ljubljani 4. decembra 1880.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 59 kr. — banaška 10 gold. 75 kr. — turšice 6 gold. 40 kr. — soršice 8 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 87 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsá 3 gold. 5 kr. — Krompir 2 gold. 50 kr. 100 kilogramov.